

Муқаррароти сархати сеюми қисми 1 моддаи 1 Қонуни мазкур аз 1 январи соли 2020 мавриди амал қарор дода мешавад.

ҚОНУНИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН

ДАР БОРАИ МУСОИДАТ БА ШУҒЛИ АҲОЛӢ

(Ахбори Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон соли 2003, №8, мод.467; соли 2005, №12, мод. 650; соли 2007, №7, мод. 687; соли 2008, №12, қисми 2, мод.1006; с.2011, №6, мод. 437. Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 17.05.2018 с., № 1526, аз 25.06.2021 с., №1789)

Маҷлиси намоёндагон қабул намуд – 30 июни соли 2003
Маҷлиси миллӣ ҷонибдорӣ намуд – 16 июли соли 2003

Қонуни мазкур муносибатҳои ҷамъиятиро оид ба шуғли аҳоли танзим намуда, асосҳои ҳуқуқӣ, иҷтимоию иқтисодӣ ва ташкилии сиёсати давлатӣ дар ин самт, аз ҷумла кафолатҳои давлатро дар амалӣ гардонидани ҳуқуқҳои конститусионии шаҳрвандони Ҷумҳурии Тоҷикистон ба меҳнат ва ҳифзи иҷтимоӣ аз бекорӣ дар шароити иқтисоди бозорӣ муқаррар менамояд.

БОБИ I. МУҚАРРАРОТИ УМУМӢ

Моддаи 1. Мафҳумҳои асосӣ

Дар Қонуни мазкур мафҳумҳои асосии зерин истифода бурда мешаванд:

- **бекорӣ** - зӯхуроти иҷтимоию иқтисодие, ки ба набудани талабот ба қисми муайяни қувваи корӣ дар бозори меҳнат вобастагӣ дорад. (ҚҶТ аз 25.06.21., №1789)

- **шаҳрвандони бекор** - шаҳрвандони синну соли қобили меҳнате, ки дар давраи баррасишаванда кор, музди меҳнат ва шуғли даромаднок надоранд, бо роҳи мурочиат ба мақомоти ваколатдори давлатӣ дар соҳаи меҳнат ва шуғли аҳоли ё дигар ташкилотҳо тавассути истифода ва ҷойгир намудани эълонҳо дар матбуот, мурочиати бевосита ба корфармоён, истифодаи усулҳои дигар, аз ҷумла ташкили кори инфиродӣ ба ҷустуҷӯи кор машғул буданд, метавонанд ва тайёр ҳастанд ба кор шурӯъ намоянд; (ҚҶТ аз 28.06.11с., №724) (ҚҶТ аз 25.06.21 с., №1789)

- **чораҳои фаъоли мусоидат ба шуғли аҳоли** - чораҳое, ки барои аз нав оғоз гардидани шуғли шаҳрвандони бекор мусоидат намуда, ба васеъшавии имконияти бо кор таъмин кардани онҳо равона гардидаанд. Ба қатори чунин чораҳо ёри расонидан дар ҷустуҷӯи кор, тайёрӣ ва бозомӯзони касбии аҳолии бекор, мусоидат ба **фаъолияти инфиродии меҳнатӣ**, корхонаҳои соҳибқори хурд ва миёна, дигар намуди чораҳо ҷиҳати мусоидат ба шуғли аҳоли дохил мешаванд; (ҚҶТ аз 31.12.08с № 472)

- **дастгирии иҷтимоии шаҳрвандони бекор** - хизматрасонӣ ҷиҳати мусоидат ба шуғли аҳоли; пардохти кӯмакпулӣ барои бекорӣ ва **стипендия** хангоми тарбия ва бозомӯзии касбии шаҳрвандони бекор; расонидани ёрии моддӣ ба аъзои оилаи **синнашон** то 15 - солаи шахси бекор, ки дар таъминоти ӯ мебошанд; расонидани кӯмаки молиявӣ ба шаҳрвандони бекор, ки хоҳиши бо фаъолияти соҳибқорӣ машғул шуданро доранд;

- **кӯмакпулӣ барои бекорӣ** - ёрии моддӣ муваққатии аз тарафи давлат кафолатдодашудае, ки ба шаҳрвандони бекори расман ба қайдгирифташудаи барои гирифтани он ҳуқуқдошта пардохта мешавад.

- **шуғл** - ҳама гуна фаъолияти шаҳрвандони қобили меҳнат, ки ба санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳолиф набуда, ба қонеъ гардонидани талаботи шахсӣ ва ҷамъиятиашон алоқаманд мебошад ва ба онҳо даромад (музд) меоварад;

- **шуғли (кори) муваққатӣ** - кори муздноки муваққатие, ки дар асоси шартномаи (қарордоди) меҳнатӣ дар давраи маҳдуди вақт иҷро карда мешавад;

- **кори мувофиқ** - *коре, ки онро шахс иҷро карда метавонад, ба ҷинс, таҳсилот, ихтисос, тайёрии касбӣ, собиқаи меҳнатӣ ва таҷрибаи корӣ, шароитҳои ҷойи кори охирин (ба истиснои корҳои ҷамъиятии музднок), вазъи саломатии ӯ мувофиқ буда, аз маҳали зисти шахс начандон дур (на зиёда аз як соат дар роҳ) ҷойгир шудааст аз музди меҳнат барои он дар сатҳи на камтар аз музди меҳнати ҳадди ақалли расман муқарраршуда кафолат дода мешавад. (ҚҶТ аз 25.06.21., №1789)*

- **кори фосилавӣ** – шакли махсуси амалӣ намудани раванди меҳнат берун аз маҳалли ҷойгиршавии корфармо бо истифодаи технологияи иттилоотию коммуникатсионӣ дар раванди кор. (ҚҶТ аз 25.06.21., №1789)

- **бозори меҳнат** - соҳаи ташаккули талабот ва пешниҳод ба қувваи корӣ;

- **корҳои ҷамъиятӣ** - намудҳои фаъолияти меҳнати дастраси умум, ки чун қоида, тарбияи пешакии касбии кормандонро, ки самти иҷтимоии ғойданок дошта, ҳамчун дастгирии иловагии иҷтимоӣ ва шуғли муваққати шахсони корҷӯянда ташкил карда мешаванд, талаб намекунад. Ба корҳои ҷамъиятӣ фаъолияти, ки бо зарурияти таъҷилан бартараф намудани оқибати садамаҳо, офатҳои табиӣ, фалокатҳо, дигар ҳолатҳои фавқулодда вобаста аст ва омодагии махсуси кормандон, инчунин амалҳои маҳоратнок ва масъулиятноки онҳоро дар муддати кӯтоҳтарин талаб мекунад, дахл надорад;

- **мақомоти ваколатдори давлатӣ дар соҳаи меҳнат ва шуғли аҳоли** - мақомоти давлатии идора ва танзими шуғли аҳолии қобили меҳнат буда, ки сиёсати мусоидат ба шуғли аҳоли ва ба шаҳрвандон таъмин намудани кафолатҳои далаати дар соҳаи меҳнат ва шуғли аҳоли амалӣ менамояд. (ҚҶТ аз 25.06.21., №1789)

- **миёнаравии меҳнатӣ** - мусоидат намудан ба аҳоли хангоми бо кор таъмин кардан аз ҷониби мақомоти ваколатдори давлатӣ дар соҳаи меҳнат ва шуғли аҳоли ва дигар ташкилотҳо; (ҚҶТ аз 28.06.11с., №724, аз 25.06.21., №1789)

- **вакансия** - ҷои кории ҳоли дар ташкилотҳо;

- **аҳолии аз ҷиҳати иқтисодӣ фаъол (қувваи корӣ)** - қисми аҳолие, ки пешниҳоди қувваи кориро барои истеҳсоли молҳо ва хизматрасонӣ таъмин менамояд. Шумораи аҳолии аз ҷиҳати иқтисодӣ фаъол, бекорон ва шахсони машғули кор бударо дарбар мегирад;

- **аҳолии аз ҷиҳати иқтисодӣ ғайрифаъол** - қисми аҳолии синну соли қобили меҳнат, ки ба ҳайати аз ҷиҳати иқтисодӣ фаъол (қувваи корӣ) дохил намешавад.

Моддаи 2. Қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи мусоидат ба шуғли аҳоли

Қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи мусоидат ба шуғли аҳоли ба Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон асос ёфта аз ҳамин Қонун, дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон, инчунин санадҳои ҳуқуқии байналмилалӣ, ки Тоҷикистон эътироф кардааст, иборат мебошад (ҚҶТ аз 17.05.2018 с., № 1526).

Моддаи 3. Шуғли аҳоли ва фаъолияти ба шуғл баробаркардашуда

Шаҳрвандон ҳуқуқи истисноии ихтиёрдорӣ намудани қобилияти худро ба меҳнати истеҳсоли ва эҷодӣ дошта, метавонанд ҳар гуна фаъолияти аз ҷониби қонунгузорӣ манънашударо иҷро намоянд. **Ҳеҷ кас ба меҳнати маҷбурӣ ҷалб карда намешавад, ба истиснои мавридҳои, ки қонун муайян кардааст.**

Давлат амалӣ гардонидани сиёсати мусоидат ба шуғли пурраю самаранок ва озодона интиҳобшударо, ки ба фароҳам овардани шароит баҳри амалӣ гардонидани ҳуқуқи шаҳрвандон ба меҳнат нигаронида шудааст, кафолат медиҳад.

Бешуғл будани шаҳрвандон барои ба ҷавобгари маъмурӣ, ҷиноӣ ва дигар намуди ҷавобгарӣ кашидани онҳо асос шуда наметавонад.

Ба аҳолии шуғлноқ (ё ба он баробар кардашуда) шаҳрвандони синнашон 15-сола ва аз он калонсола мансубанд, ки дар давраи баррасишаванда:

- кори кироҷоро бо подош аз рӯи шартҳои вақти кории пурра ё нопурра иҷро менамоянд, инчунин соҳиби дигар намуди кори (хизмати) даромаднок мебошанд;

- мустақилона худро бо кор таъмин менамоянд, аз ҷумла шахсони ба соҳибкории хурд ва миёна, шахсони ба фаъолияти соҳибкории инфиродии меҳнатӣ бе ташкили шахси ҳуқуқӣ машғулбуда, аъзои кооперативҳои истеҳсоли, хоҷагии деҳқонӣ (фермерӣ) ва аъзои оилаҳои онҳо, ки қитъаҳои замин гирифтаанд, хоҷагии ёрирасони шахсӣ доранд ва маҳсулоташонро дар асоси шартномаи тибқи қонунгузорӣ басташуда ба фурӯш мебароранд, дар истеҳсоли маҳсулоти кишоварзӣ иштирок менамоянд, инчунин аъзои оила ба онҳо ёрирасонро бо кор таъмин менамоянд;

- ба кори фосилавӣ машғуланд ва хусусиятҳои танзими меҳнати ин гурӯҳи кормандонро қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон оид ба меҳнат муайян менамояд. (ҚҶТ аз 25.06.21 с., №1789)

- дар сафҳои Қувваҳои Мусаллаҳи Ҷумҳурии Тоҷикистон ва дигар қўшунҳои воҳидҳои низомӣ мутобиқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон ва созишномаҳои байналмилалӣ хизмати ҳарбиро адо менамоянд;

- дар муассисаҳои таълимии тахсилоти умумӣ, ибтидоӣ касбӣ, олии касбӣ ва тахсилоти касбии баъд аз муассисаи олии таълимӣ ва дигар муассисаҳои таълимӣ дар баҳши рӯзона тахсил ва ҳамзамон кори кироҷоро иҷро менамоянд, аз ҷумла бо роҳати мақомоти ваколатдори давлатӣ дар соҳаи меҳнат ва шуғли аҳоли таълим мегиранд; (ҚҶТ аз 28.06.11с., №724,) (ҚҶТ аз 25.06.21 с., №1789)

- дар ташкилотҳои ҷамъиятии ғайритиҷоратӣ ва муассисаҳои динӣ, ки фаъолиятшон ба қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳолиф намебошад, машғули коранд;

- соҳиби кор мебошанд, лекин дар ҷои кор бо сабаби корношоҷамӣ, руҳсатӣ, бозомӯзӣ, такмили ихтисос, бозистодани истеҳсолот, аз он ҷумла бо сабаби корпартоӣ бавучудомада, даъват ба ҷамъомади ҳарбӣ ё дигар сабабҳо муваққатан ҳозир нестанд;

- ба вазифаи музднок дар мақомоти ҳокимият ва идораи давлатӣ интиҳоб, таъин ва тасдиқ шудаанд;

- муассиси (иштирокчии) ташкилот мебошанд, ба истиснои муассисони ташкилотҳои ҷамъиятӣ ва динӣ, фондҳои хайрия ва ғайра, ҷамъиятҳои шахсони ҳуқуқӣ (ассотсиатсия ва иттиҳодияҳо), ки нисбати ин ташкилотҳо ҳуқуқи молӣ надоранд;

- **шаҳрвандони хориҷӣ**, ки муваққатан дар ҳудуди ҷумҳури ба кор машғул буда, вазифаҳои новобаста ба таъмини фаъолияти сафоратхонаҳо, намоёнҳои дипломатӣ ва консулгарихоро иҷро менамоянд (**ҚҶТ аз 17.05.2018 с., № 1526**);

- дар ҷойҳои маҳрумият аз озодӣ адои ҷазо мекунанд;

- ба дигар намуҳои фаъолият, ки қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон манъ накардааст, машғул мебошанд.

Шаҳрвандоне, ки ба фаъолияти меҳнати инфиродӣ ва хоҷагии ёрирасони шахсӣ машғуланд, бо ҳамаи кафолатҳои ҳимояи иҷтимоӣ фаро гирифта мешаванд, ба шарте ки ҳатман аз даромади бадастовардашуда тибқи санадҳои меъриии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон ба **мақомоти ваколатдори давлатии соҳаи суғуртаи иҷтимоӣ ва нафақа** маблағи суғуртавино пардохт намоёнд. (**ҚҶТ аз 28.06.11с.,№724**)

Тартиби баҳисобгирии собиқаи кор ва додани дафтарчаҳои меҳнатиро ба ин шаҳрвандон ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар мекунад.

Моддаи 4. Шаҳрвандони бекор

Бақайдгирии шаҳрвандоне, ки дар ҷои истиқомати доимиашон ҳамчун шахсони бекор ва корчӯянда ба **мақомоти ваколатдори давлатӣ дар соҳаи меҳнат ва шугли** аҳоли муроҷиат менамоянд, ҳангоми муроҷиати бевоситаашон бо пешниҳод кардани шиноснома, дафтарчаи меҳнатӣ ё ҳуҷҷатҳое, ки онҳоро иваз мекунанд, ҳуҷҷатҳои тасдиқкунандаи таҳассуси касбӣ, маълумот дар бораи музди меҳнати миёна дар ду моҳи охир аз ҷои кори охирин, анҷом дода мешавад. (**ҚҶТ аз 25.06.21 с., №1789**)

Шаҳрвандоне бекор доништа намешаванд, ки:

- ба синни 15-солагӣ нарасида бошанд;

- **мутобиқи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи нафақа ба синни нафақа расидаанд, гайр аз шаҳрвандоне, ки аз рӯи маъҷубӣ нафақа мегиранд; (ҚҶТ аз 28.06.11 с.,№724)**

- аз иҷора додани моликият, қитъаи замин, воситаҳои нақлиёт ва *молу мулки* ғайриманқул дар ҳаҷми на камтар аз 12 маоши ҳадди ақал дар як сол даромад доранд; (**ҚҶТ аз 25.06.21., №1789**)

- дар муддати 10 рӯзи баъди ба қайд гирифтани онҳо дар **мақомоти ваколатдори давлатӣ дар соҳаи меҳнат ва шугли аҳоли** аҳоли ду намуди ҷои кори мувофиқро рад кардаанд, шахсоне, ки бори аввал кор меҷӯянд *касби (ихтисоси)* надоранд, дар сурати ду маротиба рад намудани гирифтани тайёрии касбӣ ё таклиф ба кори музднок, аз ҷумла коре, ки хусусияти муваққатӣ дорад. Шаҳрванди корчӯянда ду бор ба ҳамон як ҷои кор (ё як ҷои таълим) пешниҳод карда намешавад; (**ҚҶТ аз 25.06.21 с., №1789**)

- дар давоми 10 рӯзи баъди ба қайд гирифтани бари ёфтани кори мувофиқ, бе сабабҳои узрнок, ба **мақомоти ваколатдори давлатӣ дар соҳаи меҳнат ва шугли аҳоли** бари ба онҳо пешниҳод намудани кори мувофиқ наомадаанд; (**ҚҶТ аз 25.06.21., №1789**)

- ҳуҷҷатҳои маълумоти ошкоро дурӯғ доштаро дар бораи набудани кор, музд ва машғулияти даромаднок, инчунин дигар маълумоти нодурустро бари бекор дониستاني онҳо пешниҳод намудаанд.

Ёрдампулии ҳангоми аз кор озодшавӣ пардохташаванда ва музди миёнаи меҳнати нигоҳдошташавандаи шаҳрвандони аз ташкилотҳо, аз кор (аз хизмати ҳарбӣ) бинобар барҳамдиҳӣ, ихтисори шумора ё *воҳиди кори* озодшуда ҳамчун музд ба ҳисоб гирифта намешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2018 с., № 1526**).

Тартиби бақайдгирии шаҳрвандони бекорро ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян менамояд

Моддаи 5. Кори мувофиқ

Дар сурати ғайриимкон будани пешниҳоди кор ба шаҳрванд аз рӯи *касби (ихтисоси)*, коре, ки иваз намудани *касби (ихтисоси)*-ро бо назардошти қобилияти шаҳрванд, таҷрибаи пешина ва бари ӯ дастрас будани воситаҳои таълимиро талаб менамояд, мувофиқ доништа мешавад.

Кори музднок, аз он ҷумла кори хусусияти муваққатӣ дошта ва корҳои ҷамъиятӣ, ки тайёрии пешакиро талаб мекунад ё намекунад (бо дарназардошти хусусиятҳои синну сол ва дигар хусусиятҳои шаҳрвандон) ва ба талаботи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон *онд ба* меҳнат ҷавобгӯ мебошад, бари шаҳрвандони зерине мувофиқ доништа мешавад, ки: (**ҚҶТ аз 25.06.21 с., №1789**)

- бори аввал кор мечӯянд (пештар кор намекарданд, касби *ихтисоси*) надоранд, дар давоми як соли пеш аз саршавии бекорӣ зиёда аз як бор барои вайрон намудани интизоми меҳнатӣ ва дигар амалҳои гунаҳкоруна, ки қонунгузори Чумхурии Тоҷикистон пешбинӣ намудааст, аз кор озод карда шудаанд, пештар бо фаъолияти соҳибкорӣ машғул буда, баъди танаффуси тӯлонӣ (зиёда аз як сол) кӯшиши барқарор намудани фаъолияти меҳнатиро доранд, инчунин бо роҳхати *мақомоти ваколатдори давлати дар соҳаи меҳнат ва шуғли аҳоли* ба таҳсил фиристода, барои амали гунаҳкоруна хорич карда шудаанд; **(ҚҶТ аз 28.06.11с.,№724, (ҚҶТ аз 25.06.21 с., №1789)**

- баланд бардоштани (барқарор намудани) дараҷаи ихтисос аз рӯи касби (*ихтисоси*) мавҷуда, гирифтани ихтисоси ба ҳам наздик ё аз бозомӯзӣ гузаштанро рад кардаанд;

- дар қайди мақомоти мақомоти ваколатдори давлатӣ дар соҳаи меҳнат ва шуғли аҳоли зиёда аз 12 моҳ буда, инчунин зиёда аз ду сол кор накардаанд; **(ҚҶТ аз 28.06.11с.,№724, (ҚҶТ аз 25.06.21 с., №1789)**

- ба *мақомоти ваколатдори давлатӣ дар соҳаи меҳнат ва шуғли аҳоли* баъди ба анҷом расидани корҳои мавсимӣ муроҷиат намудаанд. **(ҚҶТ аз 25.06.21 с., №1789)**

Кор мувофиқ доништа намешавад, агар:

- он бо иваз намудани ҷои истиқомат бе розигии шаҳрванд вобаста бошад;

- он дар маҳале дода шавад, ки дар он ҷо шароити манзилӣ ва дигар шароити зист назар ба оне ки корманд то муроҷиат кардан ба ҳадамоти шуғл дошт, номусоидтар бошад;

- шароити меҳнат ба қоида ва меъёрҳои ҳифзи меҳнат мувофиқат накунад;

- рад кардани ин кор бо сабабҳои узрнок, вазъияти шахсӣ ё оилавӣ асоснок шуда бошад.

Бо қарори маҷлисҳои маҳаллии вакилони халқ дигар дараҷаҳои кори мувофиқ муқаррар шуданаш мумкин аст, ки ҳифзи иҷтимоии шаҳрвандонро пурзӯр менамояд.

Моддаи 6 *Принсипҳои асосии сиёсати давлатӣ дар соҳаи мусоидат ба шуғли аҳоли*

Давлат сиёсати мусоидат намудан ба амалӣ гардонидани ҳуқуқҳои шаҳрвандонро ба шуғли пурра, самаранок ва интихоби озоди шуғл пеш мебарад.

Сиёсати давлатӣ дар соҳаи мусоидат ба шуғли аҳоли ба принсипҳои зайл асос меёбад:

- меҳнати ихтиёрӣ, ки мувофиқи он шуғл ба изҳори озодонаи иродаи шаҳрвандон асос меёбад;

- таъмини имкониятҳои баробар барои ҳамаи шаҳрвандон, қатъи назар аз миллат, наҷод, ҷинс, забон, эътиқоди динӣ, мавқеи сиёсӣ, вазъи иҷтимоӣ, таҳсил ва молу мулк дар интихоби озодонаи машғулият;

- фароҳам овардани шароите, ки ҳаёти сазовор ва инкишофи озодонаи инсонро таъмин менамояд;

- дастгирӣ намудани ташаббуси меҳнатӣ ва соҳибқори шаҳрвандон, мусоидат намудан ба инкишофи қобилияти онҳо нисбат ба меҳнати самаранок ва эҷодӣ, ки дар доираи қонуният амалӣ мегардад;

- тамоҷоли системаи маориф ба тайёр намудани кадрҳои мувофиқи талаботи бозори меҳнат;

- таъмини ҳифзи иҷтимоӣ дар соҳаи шуғли аҳоли, гузаронидани чорабиниҳои махсус, ки барои ба машғулият фаро гирифтани гурӯҳҳои алоҳидаи аҳолии ба ҳифзи иҷтимоӣ махсусан мӯҳтоҷ ва дар ҷустуҷӯи кор душворикашанда мусоидат менамоянд;

- ҳатмӣ будани пардохтҳои иҷтимоӣ **мақомоти ваколатдори давлатии соҳаи сугуртаи иҷтимоӣ ва нафақа** бо мақсади амалӣ намудани сугуртаи иҷтимоии кормандони корхонаҳо, муассисаҳо, ташкилотҳои ҳамаи шаклҳои моликият ва фаъолияти хоҷагидорӣ; **(ҚҶТ аз 28.06.11с.,№724)**

- пешгирии бекорӣ оммавӣ ва кам намудани бекорӣ тӯлонӣ;

- ба бекорон додани кафолатҳо ва ҷубронҳои иҷтимоӣ;

- ҳамбастагии мустақилияти мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ дар масъалаҳои шуғли аҳоли бо мувофиқати фаъолияти онҳо ҳангоми татбиқи барномаи давлатии мусоидат ба шуғли аҳоли;

- муқаррар кардани имтиёзҳо ба корфармоёне, ки ҷойҳои кории амалкунандаро нигоҳ дошта, ҷойҳои нави корӣ таъсис медиҳанд, аз он ҷумла барои шаҳрвандоне, ки ба ҳифзи иҷтимоӣ махсусан эҳтиёҷманданд ва дар ҷустуҷӯи кор душворӣ мекашанд;

- ҳамоҳангсозии фаъолият дар соҳаи шуғли аҳоли бо дигар самтҳои сиёсати иқтисодӣ ва иҷтимоӣ;

- ташкили ҳамкори байналмилалӣ дар ҳалли масъалаҳои шуғли аҳоли, бо назардошти фаъолияти касбии шаҳрвандони Чумхурии Тоҷикистон дар хорича ва фаъолияти меҳнатии шаҳрвандони хоричӣ ва шахсони бешаҳрванд дар Чумхурии Тоҷикистон, риоя намудани меъёрҳои байналмилалӣ меҳнат;

- иштироки иттифоқҳои касаба, дигар мақомоти намоёндагии кормандон, иттиҳодияҳои корфармоён, аз он ҷумла ташкилотҳои ғайридавлатӣ ва ҷамъиятӣ дар ҳамкорӣ бо мақомоти идораи давлатӣ дар таҳия ва амалӣ намудани тадбирҳои таъмини шуғли аҳоли.

Чумхурии Тоҷикистон дар сиёсати худ дар соҳаи шуғл аз рӯи зарурияти таъмини инкишофи устуворонаи иқтисодиёти худ, оқилона истифода бурдани захираҳои меҳнати дар асоси риояи принципҳои ҳамкории байналмилалӣ дар соҳаи шуғли аҳоли амал мекунад.

Моддаи 7. Кафолатҳои давлатии мусоидат ба шуғли аҳоли

Давлат ба шаҳрвандони бекор кафолатҳои зеринро медиҳад:

- мусоидати ройгон дар интихоби кори мувофиқ ва бо кор таъминкунӣ тавассути миёнаравии мақомоти ваколатдори давлатӣ дар соҳаи меҳнат ва шуғли аҳоли; (ҚҶТ аз 25.06.21., №1789)

- тамоюли ройгони касбӣ, тарбия ва бозомӯзии касбӣ, такмили ихтисос дар асоси роҳхати мақомоти ваколатдори давлатӣ дар соҳаи меҳнат ва шуғли аҳоли; (ҚҶТ аз 28.06.11с.,№724) (ҚҶТ аз 25.06.21 с., №1789)

- таъмини дастгирии иҷтимоӣ;

- чуброни хароҷоти моддӣ бо сабаби дар ҳудуди Чумхурии Тоҷикистон ба маҳали дигар бо роҳхати хадамоти давлатии шуғли аҳоли мутобиқи қонунгузории Чумхурии Тоҷикистон ба кор (омӯзиш) равон намудан; (ҚҶТ аз 31.12.08с № 472)

- имконияти бастанӣ шартномаҳои (қарордодҳои) меҳнати барои иштирок дар корҳои ҷамъиятии музднок, ки бо назардошти синну сол ва дигар хусусиятҳои шаҳрвандон ташкил карда мешаванд.

Моддаи 8. Ҳуқуқи шаҳрвандон оид ба таъмини шуғл

Шаҳрвандони бекор, аз ҷумла шахсони корҷўянда ҳуқуқ доранд:

- ба интихоби озодонаи намуди шуғл ва кор;

- ба интихоби озодонаи ҷои кор бо роҳи мурочиати бевосита ба корхонаҳо, муассисаҳо, ташкилотҳо ва дигар корфармоён ё ба воситаи миёнаравии мақомоти ваколатдори давлатӣ дар соҳаи меҳнат ва шуғли аҳоли. (ҚҶТ аз 25.06.21 с., №1789)

- ба гирифтани маълумоти ройгон дар бораи ҷойҳои холии кории аз ҷониби корфармо пешниҳодшуда;

- ба гирифтани маълумоти ройгон дар бораи курсҳои таълимӣ дар доираи тайёри ва бозомӯзии касбии аҳолии бешуғл;

- ба мустақилона таъмин шудан бо кор берун аз ҳудуди Чумхурии Тоҷикистон. Тартиби ҳимояи ҳуқуқи манфиатҳои ин гуна шаҳрвандон, инчунин шартҳои ба онҳо додани кўмаки миёнаравӣ бо қонунгузории Чумхурии Тоҷикистон муқаррар карда мешавад.

Шаҳрвандони бекор, аз ҷумла шахсони корҷўянда дар мақомоти ваколатдори давлатӣ дар соҳаи меҳнат ва шуғли аҳоли ҳуқуқ доранд: (ҚҶТ аз 25.06.21 с., №1789)

- ба хизмати миёнаравии ройгон дар бозори меҳнат;

- ба гирифтани маслиҳати ройгон доир ба фаъолияти касбӣ ва масъалаҳои қонунгузории Чумхурии Тоҷикистон дар бораи шуғли аҳоли.

Шаҳрвандони бекор ва шахсони корҷўяндаи дар мақомоти ваколатдори давлатӣ дар соҳаи меҳнат ва шуғли аҳоли бақайдгирифташуда, ҳуқуқ доранд: (ҚҶТ аз 25.06.21., №1789)

- ба омӯзиш дар курсҳои тайёрии касбӣ ва бозомӯзии касбӣ ва гирифтани стипендия дар давраи омӯзиш;

- ба гирифтани хизмати маслиҳатӣ ва дастгирии молиявӣ дар ташкили машғулияти инфиродӣ ва соҳибкории хурд;

- ба гирифтани имконияти иштирок дар барномаҳои ташкили корҳои ҷамъиятӣ;

- ба дастгирии иҷтимоӣ дар соҳаи меҳнат. Шахсоне, ки мувофиқи тартиби муқарраргардида бекор доништа шудаанд, ба сабаби бекорӣ ҳуқуқи гирифтани кўмакпулиро доранд.

Шаҳрвандон ҳуқуқ доранд нисбат ба амал ё беамалии мақомоти ваколатдори давлатӣ дар соҳаи меҳнат ва шуғли аҳоли ба мақомоти болоии он, инчунин ба суд, бо тартибе ки қонунгузории Чумхурии Тоҷикистон муқаррар намудааст, арзу шикоят намоянд. (ҚҶТ аз 28.06.11с.,№724,) (ҚҶТ аз 25.06.21., №1789)

Моддаи 9. Кафолатҳои иловагии шуғл барои гурӯҳҳои алоҳидаи аҳоли

Давлат ба шаҳрвандоне, ки ба ҳифзи иҷтимоӣ мўҳтоҷанд, дар ҷустуҷўи кор душворӣ мекашанд ва дар бозори меҳнат ба рақобати баробар қодир нестанд, бо роҳи таҳия ва амалӣ намудани барномаҳои мақсадноки мусоидат ба шуғл, ташкил намудани ҷойҳои иловагии корӣ дар ташкилоту муассисаҳо, новобаста аз шакли ташкилию ҳуқуқиашон ва тараққӣ додани корхонаҳои махсусгардонидашуда (аз он ҷумла ташкилотҳо барои ҷалби меҳнати маъҷубон), муқаррар намудани квотаҳо барои ба кор қабул намудани маъҷубон ва гурӯҳҳои алоҳидаи аҳоли, расонидани хизмати самтгирии касбӣ, инчунин бо роҳи ташкил намудани омӯзиш аз рӯи барномаҳои махсус ва дигар чораҳо кафолатҳои иловагиро таъмин менамояд.

Квота барои ба кор қабул намудани маъҷубон мутобиқи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон “Дар бораи ҳифзи иҷтимоии маъҷубон” муқаррар карда мешавад.

Тартиби ворид намудани квота барои ба кор қабул кардани гурӯҳҳои алоҳидаи аҳолиро ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян менамояд.

Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон барои шаҳрвандони дар корхонаҳо, муассисаҳо ва ташкилотҳо, ки бинобар сабаби гузаронидани тадбирҳои беҳтар намудани вазъи экологии дар натиҷаи офатҳои табиӣ ва муфлисшавӣ ба амаломеда бояд барҳам дода (ё аз нав ташкил карда) шаванд, машғули коранд, кафолатҳои иловагӣ муқаррар менамояд.

БОБИ II ҲАМКОРИИ ИҶТИМОӢ ДАР СОҲАИ МУСОИДАТ БА ШУҒЛИ АҲОЛӢ

Моддаи 10. Ҳамкориҳои сетаарафа дар соҳаи мусоидат ба шуғли аҳоли

Ҳамкориҳои сетаарафа дар соҳаи мусоидат ба шуғли аҳоли муносибатҳои байни давлат, иттиҳодияҳои корфармоён, иттифоқҳои касаба ва дигар намоёндагони кормандонро, ки ба таҳия ва амалӣ намудани сиёсати давлатӣ дар соҳаи мусоидат ба шуғли аҳоли тааллуқ дорад, танзим менамояд.

Бо мақсади таҳияи қарорҳои мувофиқа кардашуда ва ба роҳ мондани мусоҳибаи иҷтимоӣ бобати муайян кардан ва амалӣ гардонидани сиёсати шуғли аҳоли дар сатҳҳои ҷумҳуриявӣ ва маҳаллӣ кумитаҳои ҷамоагарозии мусоидат ба шуғли аҳоли дар асосҳои ҷамъиятӣ ташкил карда мешаванд. Намоёндагии мақомоти давлатӣ, иттифоқҳои касаба, дигар мақомоти намоёндагии кормандон ва корфармоён ба ҳайати кумитаҳо бо шумораҳои баробар муайян карда мешавад.

Моддаи 11. Вазифаҳои кумитаи ҷамоагарозии мусоидат ба шуғли аҳоли

Кумитаи ҷамоагарозии мусоидат ба шуғли аҳоли:

- масъалаҳои марбут ба шуғли аҳолиро ҳар сол на камтар аз як маротиба ба баррасии Маҷлиси вакилони халқи Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоятҳо, шаҳри Душанбе ва шаҳру ноҳияҳо пешниҳод менамояд. (ҚҶТ аз 31.12.08с № 472)

- оид ба масъалаҳои рушди шуғли аҳоли ва сиёсат дар бозори меҳнат машварат доир менамояд;

- маълумотро доир ба вазъ ва тамоюлҳо дар бозори меҳнат таҳлил менамояд;

- амалиёти мувофиқашударо оид ба масъалаҳои шуғл ва ҳифзи иҷтимоии шаҳрвандон таҳия менамояд;

- барномаҳои мусоидат ба шуғли аҳолиро ба мувофиқа мерасонад;

- доир ба лоиҳаҳои санадҳои меъриӣ ҳуқуқии ба шуғл дахлдошта ба мақомоти дахлдор бо тартиби муқарраргардида пешниҳодҳо ирсол менамояд;

- ташаббусхоро дар омода намудани чорабиниҳои ба таъмини шуғли пурра, озодона интиҳобшуда ва самаранок равонагашта амалӣ менамояд;

- ташҳиси лоиҳаҳои барномаҳои тараққиёти иҷтимоӣ иқтисодиро мегузаронад.

Ташкили фаъолияти кумитаҳои ҷамоагарозии мусоидат ба шуғли аҳолиро дар маҳалҳо мақомоти дахлдори ҳокимияти давлатӣ ва тарафҳои дар кумитаҳо пешниҳодшуда амалӣ менамояд.

Тартиби таъсис ва ташкили фаъолияти кумитаҳои ҷамоагарозии мусоидат ба шуғли аҳолиро ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян менамояд.

БОБИ III ТАНЗИМИ ДАВЛАТӢ ВА ТАШКИЛИ ЧОРАҲОИ МУСОИДАТ БА ШУҒЛИ АҲОЛӢ

Моддаи 12. Танзими шуғл

Бо мақсади мусоидат ба шуғли пурра, самаранок ва озодона интиҳобнамудаи аҳоли давлат тадбирҳои зайлро амалӣ менамояд:

- таҳия ва амалӣ намудани тадбирҳои молиявӣ қарзӣ, сиёсати инвеститсионӣ ва андоз, ки ба самаранок ҷойгир намудани қувваҳои истеҳсолкунанда, баланд бардоштани зудҳаракатии захираҳои меҳнатӣ, рушди машғулияти мустақилона, ташвиқ намудани истифодаи низоми ўҳдабароёнаи меҳнатӣ, ҳавасманд намудани корфармоён ва дигар тадбирҳо, ки ба нигоҳдории ҷойҳои кории самаранок амалкунанда ва таъсиси ҷойҳои нави кор мусоидат менамоянд, равона карда шудаанд;

- танзими ҳуқуқӣ, ки ба нигоҳдорӣ ва мусоидат кардан ба шуғли аҳоли дар асоси риояи ҳуқуқҳо, манфиатҳои қонунии шаҳрвандон ва кафолатҳои дахлдори давлатӣ, такмили қонунгузориҳои шуғли аҳоли ва оид ба меҳнат нигаронида шудааст; (ҚҶТ аз 25.06.21 с., №1789)

- таҳия ва амалӣ намудани барномаи давлатии мусоидат ба шуғли аҳоли, Ҳамоҳангсозии он бо барномаҳои минтақавӣ ва соҳавии мусоидат ба шуғли аҳоли;

- рушд ва такмили фаъолияти *мақомоти ваколатдори давлатӣ дар соҳаи меҳнат ва шуғли аҳоли* . (ҚҶТ аз 28.06.11с.,№724,) (ҚҶТ аз 25.06.21 с., №1789)

Мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ барои татбиқи сиёсати давлатии мусоидат ба шуғли аҳоли дар маҳал масъул мебошанд.

Мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ вазифадоранд барои гузаронидани чорабиниҳои мусоидат ба шуғли аҳоли дар маҳалҳо мусоидат намоянд, аз ҷумла ба:

а) пешгирии ҳолатҳои ба таври оммавӣ аз кор озодкунии кормандон;

б) таъсис додани ҷойҳои кори нав ва нигоҳ доштани ҷойҳои кори мавҷудбуда;

в) ташкил ва гузаронидани корҳои ҷамъиятӣ;

г) квотакунии ҷойҳои кори барои бо ҷои кор таъмин намудани гурӯҳҳои алоҳидаи аҳоли ва шахсоне, ки ба ҳифзи иҷтимоӣ мӯҳтоҷ буда, дар ҷустуҷӯи кор душворӣ мекашанд ва дар бозори меҳнат ба рақобати баробар қодир нестанд. (ҚҶТ аз 31.12.08с № 472)

Моддаи 13. Барномаҳои давлатӣ, минтақавӣ ва соҳавии мусоидат ба шуғли аҳоли

Бо мақсади танзим ва мусоидат ба шуғли аҳоли ва ба кор қонеъ гардонидани эҳтиёҷоти шаҳрвандон барномаҳои давлатӣ, минтақавӣ ва соҳавии мусоидат ба шуғли аҳоли таҳия мешаванд.

Самтҳои мушаххаси таҳияи барномаҳои давлатӣ, минтақавӣ ва соҳавии мусоидат ба шуғли аҳоли, мӯҳлати амали онҳоро ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон, вазорату идораҳои дахлдор ва мақомоти ҳокимияти маҳаллӣ бо назардошти зарурияти ҳалли масъалаҳои нисбатан муҳими мусоидат ба шуғли аҳоли муайян менамоянд.

Барномаҳои минтақавии *мусоидат ба шуғли аҳоли* бо қарори Маҷлисиҳои дахлдори вакилони халқ тасдиқ карда мешаванд.

Асос барои таҳияи барномаҳои мусоидат ба шуғли аҳолиро нишондиҳандаҳои пешгуи тараққиёти иқтисодӣ ва иҷтимоии Ҷумҳурии Тоҷикистон ташкил менамояд.

Моддаи 14. Муҳоҷирати ихтиёрии шаҳрвандон ва аъзои оилаи онҳо

Дар сатҳи ҷумҳуриявӣ ва маҳаллӣ барои муҳоҷирати ихтиёрии шаҳрвандон ва аъзои оилаи онҳо бо ҷудо намудани воситаҳои дахлдори моддӣ, молиявӣ ва ташкили шароити зарурии иҷтимоӣю маишӣ ва коммуналӣ мусоидат карда мешавад.

Тартиби таҳия ва амалӣ гардонидани ин тадбирҳоро қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян менамояд.

Моддаи 15. Мақомоти ваколатдори давлатӣ дар соҳаи меҳнат ва шуғли аҳоли (ҚҶТ аз 25.06.21 с., №1789)

Мақомоти ваколатдори давлатӣ дар соҳаи меҳнат ва шуғли аҳоли аз ҷиҳати ташкилӣ мустақил мебошад, ки фаъолияти он ба самтҳои зерин равона карда шудааст: (ҚҶТ аз 25.06.21 с., №1789)

- баҳодихии ҳолат ва пешгуи рушди шуғли аҳоли, маълумот додан дар бораи вазъи бозори меҳнат;

- тибқи тартиби муқарраргардида таҳия ва амалӣ намудани барномаҳои давлатӣ, минтақавӣ ва соҳавии мусоидат ба шуғли аҳоли, аз он ҷумла барномаҳои мақсадноки мусоидат ба шуғли аҳоли барои гурӯҳҳои алоҳидаи аҳоли, ки ба ҳифзи иҷтимоӣ махсусан эҳтиёҷ дошта, дар ҷустуҷӯи кор душворӣ мекашанд;

- мусоидат ба шаҳрвандон дар ҷустуҷӯи кори мувофиқ ва ба корфармоён дар интиҳоби кормандони дозимӣ;

- ҳангоми зарурат ташкил намудани самтгирии касбӣ, тарбия ва бозомӯзии касбӣ ва такмили таҳассуси шаҳрвандони бекор;

- дастгирии иҷтимоии бекорон дар шакли пардохти кӯмакпулӣ барои бекорӣ, стипендия дар давраи омӯзиш бо роҳати мақомоти ҳадамоти шуғл

-хизматрасонии машваратӣ ва кӯмаки молиявӣ ба бекорон барои машғул шудан ба фаъолияти соҳибкорӣ.

Фаъолияти *мақомоти ваколатдори давлатӣ дар соҳаи меҳнат ва шуғли аҳолиро* мақомоти давлатии аз ҷониби Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ваколатдор кардашуда роҳбарӣ ва ташкил менамояд, ки барои амалӣ намудани ваколатҳои худ мақомоти минтақавиро таъсис медиҳад. (ҚҶТ аз 25.06.21 с., №1789)

Мақомоти *ваколатдорӣ давлатӣ дар соҳаи меҳнат ва шуғли аҳоли* якҷоя бо мақомоти ҳокимияти давлатӣ ва мақомоти ҳокимияти маҳаллӣ сиёсати давлатиро дар соҳаи мусоидат ба шуғли аҳоли таҳия ва амалӣ менамоянд. (ҚҶТ аз 25.06.21 с., №1789)

Тартиби ташкили мақомоти ваколатдори давлатӣ дар соҳаи меҳнат ва шугли аҳолиро Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян менамояд. (ҚҶТ аз 28.06.11с., № 724, (ҚҶТ аз 25.06.21 с., №1789)

Моддаи 16. Маблағгузорию чорабиниҳои мусоидат ба шугли аҳоли

Маблағгузорию чорабиниҳои мусоидат ба шугли аҳоли дар асоси принципҳои бисёрсамтӣ ва ҳамкорию иҷтимоӣ амалӣ карда мешавад.

Маблағҳои мақомоти ваколатдори давлатӣ дар соҳаи меҳнат ва шугли аҳоли аз манбаъҳои зерин ташаққул меёбанд: (ҚҶТ аз 25.06.21 с., №1789)

- маблағҳои аз ҳисоби корхонаю ташкилотҳои системаи хадамоти давлатии шугли аҳоли воридшаванда;

- маблағҳои суғуртаи иҷтимоӣ, ки аз ҳисоби пардохтҳои иҷтимоӣ аз фонди музди меҳнат вориднамудаи корфармоён ташаққул меёбанд, ба андозае, ки Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян менамояд; (ҚҶТ аз 28.06.11с., №724)

- маблағҳои, ки ҳамчун қарзи бебозгашт (грант), инвеститсияҳо, кӯмаки хайрия ва сарпарастихо аз ташкилотҳои молиявӣ байналмилалӣ ва ҷамъиятӣ барои мақсадҳои мусоидат ба шугли ва таъсиси ҷойҳои нави корӣ ворид мешаванд;

- маблағҳои буҷети ҷумҳуриявӣ (ҚҶТ аз 17.05.2018 с., № 1526);

- маблағҳои баргардонидашуда, қарзҳои бефоизе, ки аз ҳисоби маблағҳои Барномаи мусоидат ба шугли аҳоли барои рушди фаъолияти соҳибкорӣ ба шахрвандони бекор дода шудаанд. (ҚҶТ аз 238.06.11с., №724)

Маблағҳои мақомоти ваколатдори давлатӣ дар соҳаи меҳнат ва шугли аҳоли, ки аз ҳисоби маблағҳои мақомоти ваколатдори давлатии соҳаи суғуртаи иҷтимоӣ ва нафақа ташкил меёбанд, хусусияти мақсаднок дошта, танҳо барои самтҳои зерин истифода бурда мешаванд: (ҚҶТ аз 25.06.21 с., №1789)

- пардохти кӯмакпулӣ барои бекорӣ, ба истиснои шахсони дар қисмҳои сеюм ва шашуми моддаи 27 Қонуни мазкур зикргардида (ҚҶТ аз 17.05.2018 с., № 1526);

- маблағгузорию хароҷот барои тамоюли касбӣ, тарбияи касбӣ, тақмили ихтисос ва бозо мӯзонию шахсони бекор, аз он ҷумла пардохти стипендия барои онҳо;

- додани кӯмаки молиявӣ беподош барои хароҷоти корҳои ҷамъиятии музднок;

- таъсиси ҷойҳои кории иловагӣ тавассути расонидани кӯмаки молиявӣ ба шахрвандони бекорӣ ба ҳифзи иҷтимоӣ мӯҳтоҷбуда (ҚҶТ аз 17.05.2018 с., № 1526);

- (хориҷ карда шуд бо ҚҶТ аз 17.05.2018 с., № 1526);

- таъмини фаъолияти илмию тадқиқотӣ оид ба масъалаҳои шугли ва бозори меҳнат;

- (хориҷ карда шуд бо ҚҶТ аз 17.05.2018 с., № 1526);

- маблағгузорию чорабиниҳои ҳамкорию байналмилалӣ оид ба масъалаҳои шугли ва бекорӣ.

Маблағҳои ба мақомоти ваколатдори давлатӣ дар соҳаи меҳнат ва шугли аҳоли, ки дар соли ҳисоботӣ истифода нашудаанд, кашида гирифта намешаванд (ба истиснои маблағҳои буҷетӣ) ва ба соли ояндаи молиявӣ мегузаранд. (ҚҶТ аз 25.06.21., №1789)

Мақомоти ваколатдори давлатии соҳаи суғуртаи иҷтимоӣ ва нафақа ҳуқуқ дорад хароҷоти мақсадноки маблағҳоеро, ки аз ҳисоби буҷети суғуртаи иҷтимоӣ ва нафақа ба мақомоти ваколатдори давлатӣ дар соҳаи меҳнат ва шугли аҳоли ҷудо карда мешаванд, назорат карда, оид ба истифодаи онҳо ҳисобот талаб намояд (ҚҶТ аз 17.05.2018 с., № 1526, (ҚҶТ аз 25.06.21 с., №1789)

Моддаи 17. ҳисоботи оморӣ ва маълумот дар бораи шугли аҳоли

Барои баҳои воқеӣ додан ба вазъи бозори меҳнат ва вазъи кор дар соҳаи мусоидат ба шугли аҳоли мутобиқи қонунгузорию Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳисоботи давлатии оморӣ муқаррар карда мешавад.

Шахсони ҳуқуқии ҳамаи шаклҳои моликият, ки бо миёнаравии меҳнатӣ машғуланд, шахсони бекорро сабти ном карда ба қайд мегиранд, вазифадоранд мувофиқи тартиб ва мӯҳлатҳои муайянкардаи қонунгузорию Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳисоботи оморӣ пешниҳод намојанд.

Мақомоти ваколатдори давлатӣ дар соҳаи меҳнат ва шугли аҳоли бо мақомоти омори давлатӣ, мақомоти андоз, мақомоти хадамоти муҳоҷират ва дигар мақомоти дахлдори давлатӣ ҳуҷҷатҳои ҳисоботӣ ва маълумотҳои барои иҷрои вазифаҳои тарафҳо заруриро ба таври ройгон мубодила менамојанд. (ҚҶТ аз 25.06.21., №1789)

Мақомоти ваколатдори давлатӣ дар соҳаи меҳнат ва шугли аҳоли наشري маълумоти оморӣ ва маводи иттилоотиро дар бораи вазъи бозори меҳнат, талабот ва пешниҳодот ба қувваи корӣ, имкониятҳои бо кор таъминкунӣ, тамоюли касбӣ, тарбия ва бозомӯзии касбӣ, тақмили ихтисос, инчунин офиятбахшию иҷтимоию меҳнатиро таъмин менамојанд. (ҚҶТ аз 25.06.21., №1789)

Моддаи 18. Додани иҷозатнома (литсензия) барои фаъолият оиди мусоидат ба шугли аҳоли (хориҷ карда шуд тибқи Қ ҶТ аз 30.07.07с №325).

Моддаи 19. Мусоидати корфармоён ба таъмини шугли аҳоли

Корфармоёне, ки дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон фаъолият доранд, ба татбиқи сиёсати давлатии шугл дар асосҳои зерин мусоидат мекунанд, аз ҷумла:

- риоя кардани шартномаҳои (қарордодҳои), ки муносибатҳои меҳнатиро мувофиқи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон танзим менамоянд;

- амалӣ гардонидани чорабиниҳои, ки дар қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон оид ба меҳнат, дар барномаҳои давлатӣ, минтақавӣ ва соҳавии мусоидат ба шугли аҳоли, шартномаҳои коллективӣ ва созишномаҳои ҳифзи меҳнаткашон дар мавриди боздоштани истеҳсолот ё аз кор хориҷ намудани кормандон пешбинӣ шудаанд; (ҚҶТ аз 25.06.21 с., №1789)

- расонидани кӯмак барои бо кор таъмин намудан, тарбияи касбӣ ва пешниҳод намудани кӯмаки иловагии молиявӣ барои кормандони аз кор хориҷшаванда аз ҳисоби маблағҳои ташкилотҳо;

- фароҳам овардани шароит барои тарбия ва бозомӯзии касбӣ, такмили ихтисоси кормандон;

- таҳия ва амалӣ намудани барномаи иҷтимоии ташкилот, ки нигоҳ доштан ва самаранок истифода бурдани иқтидори касбии кормандон, ҳифзи иҷтимоии онҳо, беҳтар намудани шароит ва ҳифзи меҳнатро пешбинӣ менамояд;

- риояи квотаҳои муайяншуда барои бо кор таъмин намудани маъҷубон ва гурӯҳҳои алоҳидаи аҳоли;

- бо кор таъмин намудани шаҳрвандони ба ҳифзи иҷтимоӣ мӯҳтоҷбуда ё захира намудани намудҳои алоҳидаи ҷойҳои корӣ барои бо кор таъмин намудани чунин шаҳрвандон, ки аз тарафи мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ ва мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳот муайян карда мешаванд. (ҚҶТ аз 25.06.21., №1789)

Корфармоён вазифадоранд саривақт, на камтар аз ду моҳ пеш ва дар ҳаҷми пурра ба мақомоти ваколатдори давлатӣ дар соҳаи меҳнат ва шугли аҳоли ва мақомоти иттифоқи касаба ё дигар мақомоти намоёндагии кормандон дар бораи аз кор озодкунии оммавии меҳнаткашон, аз ҷумла бо сабаби барҳам додани ташкилот, ихтисор намудани шумора ё воҳиди корӣ, шумора ва гурӯҳҳои кормандоне, ки ин ихтисоршавӣ ба онҳо дахл дорад, бо нишон додани касб, ихтисос, дараҷаи ихтисос ва андозаи музди меҳнати корманди аз кор хориҷшаванда, инчунин оид ба мӯҳлате, ки аз кор озодкунии онҳо пешбинӣ шудааст, маълумоти ҳаттӣ пешниҳод намоёнд. Барои пинҳон намудан ва пешниҳод накардани чунин маълумот тибқи тартиби муқарраргардида корфармоён ба ҷавобгарии маъмуриёти касбӣ мешаванд (ҚҶТ аз 17.05.2018 с., № 1526, (ҚҶТ аз 25.06.21 с., №1789)

Корфармоён бояд ба мақомоти ваколатдори давлатӣ дар соҳаи меҳнат ва шугли аҳоли маълумоти зеринро пешниҳод намоёнд: (ҚҶТ аз 25.06.21 с., №1789)

- маълумот дар бораи нисбат ба ташкилоти мазкур истифода бурдани тартиби муфлисшавӣ, инчунин маълумоти барои иҷрои фаъолият оид ба офиятбахшии касбӣ ва мусоидат ба шугли маъҷубон зарурбуда;

- дар мӯҳлати то даҳ рӯз аз рӯзи пайдо шудани маълумот дар бораи ҳамаи ҷойҳои кории холии (вакансияҳои) бавучудодада мувофиқи талаботи касбии дар ташкилотҳо муайянкардашуда, инчунин маълумот дар бораи вазъи кадрҳо ва шумораи воқеии кормандон. Тартиби аз ҷониби корфармоён пешниҳод намудани маълумот дар бораи мавҷудияти ҷойҳои холии кориро Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян менамояд. (ҚҶТ аз 31.12.08с № 472)

Дар мавриди иҷро накардани квота барои ба кор қабул намудан корфармоён мутобики тартиби муқаррарнамудаи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷавобгар мебошанд.

Ҳангоми ба кор қабул кардани шаҳрванд, ки аз тарафи мақомоти ваколатдори давлатӣ дар соҳаи меҳнат ва шугли аҳоли раво шудааст, корфармо дар давоми панҷ рӯз ба ҳадамоти шугл варақаи роҳхатро бо нишон додани рӯзи ба кор қабул намудани шаҳрванд бозмегардонад. Дар сурати ба кор қабул накардани шаҳрванд корфармо дар варақаи роҳхат рӯзи омадани шаҳрванд ва сабаби ба кор қабул накарданро қайд карда, роҳхатро ба шаҳрванд бармегардонад. (ҚҶТ аз 25.06.21 с., №1789)

Корфармо ҳуқуқ дорад:

- шаҳрвандони бевосита ба ӯ муроҷиатнамударо дар асосҳои баробар бо шаҳрвандони роҳхати мақомоти ваколатдори давлатӣ дар соҳаи меҳнат ва шугли аҳоли дошта ба кор қабул намоёнд; (ҚҶТ аз 25.06.21., с №1789)

- аз мақомоти ваколатдори давлатӣ дар соҳаи меҳнат ва шугли аҳоли дар бораи бозори меҳнат маълумоти роғон гирад; (ҚҶТ аз 25.06.21 с., №1789)

- оид ба амали мақомоти ваколатдори давлатӣ дар соҳаи меҳнат ва шугли аҳоли ба мақомоти болоии он ва инчунин ба суд мувофиқи тартиби муқаррарнамудаи қонунгузори Чумхурии Тоҷикистон шикоят намояд. (ҚҶТ аз 25.06.21., №1789)

Қойҳои қорӣ барои маъҷубон танҳо бо мувофиқаи мақомоти ваколатдори давлатӣ дар соҳаи меҳнат ва шугли аҳоли барҳам дода мешаванд. (ҚҶТ аз 28.06.11с., №724, ҚҶТ аз 25.06.21 с., №1789)

Моддаи 20. Иштироқи иттифоқҳои касаба ва дигар мақомоти намояндагии қормандон дар мусоидат ба шугли аҳоли

Иттифоқҳои касаба ва дигар мақомоти намояндагии қормандон ҳуқуқ доранд дар таҳияи сиёсати давлатии мусоидат ба шугли аҳоли иштирок намоянд.

Мақомоти идораи давлатӣ, қорфармоён, иттифоқҳои касаба ва дигар мақомоти намояндагии қормандон оид ба масъалаҳои шугл мунтазам машваратҳои муштарак мегузаронанд. Аз рӯи натиҷаи онҳо метавонанд созишномаҳои (шартномаҳои) коллективӣ банданд, ки онҳо тадбирҳои нигоҳдорӣ ва мусоидат ба шугли аҳоли, ҳимояи қормандони аз қор озодгардида, инчунин меҳнаткашоне, ки ба ҳимояи иҷтимоӣ эҳтиҷманданд, ўҳдадорҳои дигар мақомоти идораи давлатиро оид ба пешниҳод намудани иттилоот дар бораи шароити иқтисодӣ ва молиявии гузаронидани сиёсати шугли аҳоли ва дигар масъалаҳои вобаста ба манфиатҳои меҳнаткашонро дар соҳаи шугл дарбар мегиранд.

Моддаи 21. Тайёрии қасбӣ, тақмили ихтисос ва бозомӯзони шаҳрвандони бекор

Тайёрии қасбӣ, тақмили ихтисос ва бозомӯзони шаҳрвандони бекор бо роҳхати мақомоти ваколатдори давлатӣ дар соҳаи меҳнат ва шугли аҳоли дар мавридҳои сурат мегиранд, ки агар: (ҚҶТ аз 25.06.21 с., №1789)

- онҳо барои бо қор таъмин қардани шаҳрвандон мусоидат намоянд;
- аз сабаби надоштани ихтисоси зарурии қасбӣ ба шаҳрванд интиҳоб намудани қори мувофиқ имконнопазир бошад;
- бо сабаби набудани қоре, ки ба талаботи малакаи қасбии шаҳрванд ҷавобгӯ бошад, тағйир додани қасб (ихтисос, намуди машғулият) зарур аст;
- аз рӯи ихтисоси пешина қобилияти иҷрои қорро гум қарда бошад.

Тайёрии қасбӣ, тақмили ихтисос ва бозомӯзони қунин шаҳрвандон дар асоси роҳхати мақомоти ҳадамоти шугл дар муассисаҳои таълимии қасбӣ ва иловагӣ, марказҳои таълимии мақомоти ҳадамоти шугл ва ё дар дигар муассисаҳои таълимӣ мувофиқи шартномаҳои аз тарафи мақомоти ваколатдори давлатӣ дар соҳаи меҳнат ва шугли аҳоли басташуда ба роҳ монда мешавад. (ҚҶТ аз 25.06.21 с., №1789)

Ҳуқуқи бо тартиби афзалиятнок аз тайёрии қасбӣ, тақмили ихтисос ва бозомӯзӣ гузаштанро маъҷубони бекор, шаҳрвандони бекор баъди гузаштани зиёда аз шаш моҳи бекорӣ, шаҳрвандони аз хизмати ҳарбӣ озодшуда, ҳамсарони хизматчиёни ҳарбии аз хизмати ҳарбӣ озодшуда, хатмқунандагони муассисаҳои таълимии таҳсилоти миёнаи умумӣ, инчунин шаҳрвандоне, ки қори аввал қор меҷӯянд (пештар қор нақардаанд) ва қасби (ихтисоси) надоранд, доро мебошанд. (ҚҶТ аз 25.06.21 с., №1789)

Мақоми ваколатдори давлатӣ дар соҳаи маъориф ва илм дар асоси дархости мақомоти ваколатдори давлатӣ дар соҳаи меҳнат ва шугли аҳоли ба онҳо дар бораи сохтори қасбӣ таҳассусӣ ва шумораи хатмқунандагоне, ки барои бо қор таъмин қардан эҳтиҷ доранд, маълумот пешниҳод менамоянд. (ҚҶТ аз 28.06.11с., №724.) (ҚҶТ аз 25.06.21., №1789, (ҚҶТ аз 25.06.21 с., №1789)

Тартиби ташкили низоми тайёрии қасбӣ, тақмили ихтисос ва бозомӯзони шаҳрвандони бекорро ҳуқумати Чумхурии Тоҷикистон муайян менамояд.

Моддаи 22. Ташкили қорҳои қамъиятӣ

Мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ ва мақомоти худидорақунии шаҳрак ва деҳот, қорхонаҳо, муассисаҳо ва ташкилотҳо сарфи назар аз шакли молиқият бо иштироқи мақомоти ваколатдори давлатӣ дар соҳаи меҳнат ва шугли аҳоли дар асоси шартнома гузаронидани қорҳои қамъиятии музднокро ташкил менамоянд. (ҚҶТ аз 25.06.21., №1789) (ҚҶТ аз 25.06.21 с., №1789)

Бо шахсоне, ки дар қорҳои қамъиятӣ иштирок қардан меҳоянд, ба мўҳлати то як моҳ бо ҳуқуқи минбаъд дароз намудани он то се моҳ шартномаи (қарордоди) меҳнатии мўҳлатнок баста мешавад. Шаҳрвандони бекоре, ки қори бекорӣ қўмаққули намеқиранд, бекорони зиёда аз шаш моҳ дар қайди мақомоти ваколатдори давлатӣ дар соҳаи меҳнат ва шугли аҳоли буда ҳуқуқи афзалиятноқи иштирок дар қорҳои қамъиятии музднокро доранд. Шаҳрвандони қори қустуқўи қор дар қайди мақомоти ҳадамоти шугл буда низ ҳуқуқи иштирокро дар қорҳои қамъиятии музднок доранд. (ҚҶТ аз 31.12.08с № 472, (ҚҶТ аз 25.06.21 с., №1789)

Иштироки шахрвандон дар корҳои ҷамъиятии музднок танҳо бо розигии онҳо мумкин аст. Ҳангоми ба корҳои ҷамъиятии музднок раван намудан вазъи саломатӣ, синну сол, касб ва дигар хусусиятҳои инфиродӣ ба эътибор гирифта мешаванд. Шартномаи (қарордоди) меҳнати мӯҳлатнок дар бораи иштироки шахрванд дар корҳои ҷамъиятӣ метавонад аз тарафи шахрванд дар мавриди соҳиби қори доимӣ ё муваққатӣ шуданаш пеш аз мӯҳлат қатъ карда шавад.

Музди меҳнати шахрвандони дар корҳои ҷамъиятӣ машғулбуда мутобиқи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон пардохта мешавад.

Ба шахрвандони машғули корҳои ҷамъиятии музднок қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон *онд ба меҳнат ва суғуртаи иҷтимоӣ татбиқ* мегардад. (ҚҶТ аз 25.06.21 с., №1789)

Маблағгузори корҳои ҷамъиятӣ аз ҳисоби маблағҳои ташкилотҳое, ки ин корҳо дар он ҷо ташкил карда мешаванд ва ҳангоми зарурат бо ҷалб намудани маблағҳои мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ ва кӯмаки молиявии беподоши *мақомоти ваколатдори давлатӣ дар соҳаи меҳнат ва шугли аҳоли* амалӣ мегардад. (ҚҶТ аз 28.06.11с.,№724) (ҚҶТ аз 25.06.21 с., №1789)

Тартиби ташкил, шартҳои гузаронидан ва номгӯи корҳои ҷамъиятиро ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян менамояд

Моддаи 23. Тартдоби расошъдани хизматҳои машварати ва кӯмаки молияви ба шахрвандони бекор ва муҳочироки меҳнати, ки хоҳиши ба ғайриҷамъиятӣ соҳибқорӣ машғул шуданро доранд

Ба шахрвандоне, ки ҳамаҷун бекор ба қайд гирифта шудаанд ва муҳочирони меҳнати ба ватан баргашта, ки хоҳиши ба ғайриҷамъиятӣ соҳибқори машғул шуданро доранд, *мақомоти ваколатдори давлатӣ дар соҳаи меҳнат ва шугли аҳоли* барои ташкили ғайриҷамъиятӣ соҳибқорӣ бо тартиби муайяннамудаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон хизматҳои машваратӣ ва кӯмаки молиявӣ мерасонанд. (ҚҶТ аз 28.06.11с.,№724) (ҚҶТ, аз 25.06.21., №1789)

БОБИ IV

КАФОЛАТҲОИ ИҶТИМОӢ ҲАНГОМИ БЕКОР МОНДАН

Моддаи 24. Кафолатҳои дастгирии иҷтимоии шахсони бекор

Давлат ҳангоми бекор мондан кафолатҳои зеринро медиҳад:

- додани имтиёз ва ҷубронпулӣ ба кормандони аз корхонаю муассисаҳо ва ташкилотҳо аз кор озодгардида;

- пардохти *стипендия* ба шахсони бекор дар давраи тайёрии касбӣ, тақмили ихтисос ё бозомӯзӣ дар асоси роҳати *мақомоти ваколатдори давлатӣ дар соҳаи меҳнат ва шугли аҳоли*; (ҚҶТ аз 25.06.21., №1789)

- пардохти кӯмакпулӣ барои бекорӣ;

- имконияти иштирок дар корҳои ҷамъиятии музднок.

Ба кормандони аз корхонаҳо, муассисаҳо ва ташкилотҳо бо сабаби барҳамхӯрӣ, ихтисор намудани шумора ё *воҳиди қорӣ* аз кор озодшаванда ҳангоми қатъ намудани шартномаи меҳнатӣ имтиёз ва ҷубронпулӣ мувофиқи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон *онд ба меҳнат дода* мешавад (ҚҶТ аз 17.05.2018 с., № 1526,(ҚҶТ аз 25.06.21 с., №1789)

Даврае, ки дар давоми он шахрванд мувофиқи тартиби муқарраркардаи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон барои бекорӣ кӯмакпулӣ, *стипендия* мегирад, дар корҳои муздноки ҷамъиятӣ иштирок мекунад, собиқаи меҳнати ӯ қатъ намегардад ва ба собиқаи умумии меҳнатӣ дохил мешавад.

Моддаи 25. Шартҳо ва мӯҳлати пардохти кӯмакпулӣ барои бекорӣ

Кӯмакпулӣ барои бекорӣ ба шахрвандоне пардохта мешавад, ки мувофиқи тартиби муқарраргардида бекор доништа шудаанд.

Қарор дар бораи таъини кӯмакпулӣ барои бекорӣ аз ҷониби *мақомоти ваколатдори давлатӣ дар соҳаи меҳнат ва шугли аҳоли* на дертар аз ёздаҳ руз аз лаҳзаи бекор доништа шудани шахрванд қабул карда мешавад. (ҚҶТ аз 25.06.21 с., №1789)

Кӯмакпули барои бекорӣ ба шахрвандоне, ки *бинобар ихтисор шудани воҳиди қорӣ, тағйир ёфтани шароити меҳнат, азнавташкилдиҳӣ ё барҳамхӯрии корхона, муассиса ва ташкилот* аз кор озод шудаанд ва дар пн давра музди миёнаи меҳнаташон дар ҷои қори охири нигоҳ, дошта шудааст, аз рӯзи якуми баъди гузаштани давраи муайяннамудаи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон таъин карда мешавад (ҚҶТ аз 17.05.2018 с., № 1526).

Кӯмакпулӣ барои бекорӣ дар давоми сол ба мӯҳлати на бештар аз се моҳи тақвими, ба истиснои ҳолатҳое, ки Қонуни мазкур пешбихӣ намудааст, пардохта мешавад.

Кумакпули барои бекорӣ моҳе як мароткба пардохта мешавад, ба шарте, ки шахрвандони бекор бо тартиби муайяннамудаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз нав аз кайд гузаранд. (ҚҶТ аз 28.06.11с.,№724)

Моддаи 26. Тартиби тамдиди мӯхлати пардохти кӯмакпули барои бекорӣ ба шахрвандони дорой собиқаи меҳнатие, ки барои ба нафақа баромадан ҳуқуқ доранд

Барои шахрвандоне, ки собиқаи умумии меҳнати онҳо тибқи қокунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳуқуқи баромадан ба нафақаро медиҳад, лекин синнашон аз синни муқарраркардаи қонунгузорӣ барои таъини нафақа аз рӯи синну сол (аз ҷумла нафақа бо шартҳои имтиёзнок) як сол камтар аст, давомнокии давраи додани кӯмакпули барои бекорӣ то дувоздаҳ моҳи тақвимӣ тамдид карда мешавад. (ҚҶТ аз 28.06.11с.,№724)

Моддаи 27. Тартиби муайян намудани андозаи кӯмакпули барои бекорӣ

Барои гирифтани кӯмакпули шахрвандони бекор ҳангоми мурочиат ба мақомоти ваколатдори давлатӣ дар соҳаи меҳнат ва шугли аҳоли бояд дар давоми 3 соли охири пеш аз мурочиат на камтар аз 18 моҳи тақвимӣ собиқаи корӣ дошта бошанд ва ҳатман аз музди меҳнати ин давраи фаъолият ҳаққи суғуртаи иҷтимоиро пардохта бошанд. (ҚҶТ аз 25.06.21 с., №1789)

Кӯмакпули барои бекорӣ дар моҳи аввал ба андозаи 50 фоиз, дар моҳи дуюм ба андозаи 40 фоиз ва дар моҳи сеюм ба андозаи 30 фоизи музди миёнаи меҳнати ҷойи кори охири (бо назардошти коэффитсиентҳо), ки дар шаш моҳи охири кори ҳисоб карда шудааст, вале на камтар аз музди меҳнати ҳадди ақали муқарраргардида таъин карда мешавад. (ҚҶТ аз 28.06.11с., №724)

Ба шахрвандоне, ки пеш аз мурочиат намудан ба мақомоти мақомоти ваколатдори давлатӣ дар соҳаи меҳнат ва шугли аҳоли дар давоми 3 соли охир аз 18 моҳи тақвимӣ камтар соҳиби кори музднок буда, ҳамчун бекор доништа шудаанд, кӯмакпули барои бекорӣ дар ҳаҷми музди меҳнати ҳадди ақали дар Ҷумҳурии Тоҷикистон муқарраргардида таъин карда мешавад. (ҚҶТ аз 25.06.21 с., №1789)

Дар сурати хӯрандаи корношоями то синни 15-сола доштани шахрвандони бекор, дар ҳолати барзиёд иҷрошавии қисми даромади бучет ва вучуд надоштани қарздории моддаҳои ҳимояшавандаи бучети маҳаллӣ маҷлисҳои маҳаллии вакилони халқ бо қарори худ метавонанд ба кӯмакпули барои бекорӣ ба ҳар як хӯранда аз ҳисоби маблағҳои бучети маҳаллӣ иловапули дар ҳаҷми 10 фоизи кӯмакпулии барои бекорӣ муқарраргардида таъин намоянд.

Шахрвандоне, ки бори аввал кор меҷӯянд, муддати тӯлонӣ (зиёда аз як сол) кор накардаанд, тайёрии касбӣ, тақмили ихтисос, бозомӯзиро дар муассисаҳои таълимӣ дар асоси роҳхати мақомоти ваколатдори давлатӣ дар соҳаи меҳнат ва шугли аҳоли ба итмом расонида, дар корҳои ҷамъиятии музднок иштирок кардаанд, ба гирифтани кӯмакпули барои бекорӣ ҳуқуқ надоранд. (ҚҶТ аз 28.06.11с., №724) (ҚҶТ аз 25.06.21., №1789)

Ба шахрвандоне, ки аз хизмати ҳарбӣ тибқи даъват аз Қувваҳои Мусаллаҳи Ҷумҳурии Тоҷикистон ва дигар қўшуну сохторҳои ҳарбӣ ва аз муассисаҳои иҷроӣ ҷазои ҷиноӣ ё аз муассисаҳои таълимӣ маҷбурӣ озод шудаанд, кӯмакпули барои бекорӣ дар ҳаҷми музди меҳнати ҳадди ақали дар Ҷумҳурии Тоҷикистон муқарраргардида таъин карда мешавад. (ҚҶТ аз 31.12.08с № 472)

Ба шахрвандони Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки дар ҳудуди давлати дигар кор кардаанд, кӯмакпули барои бекорӣ мувофиқи талаботи қисми якуми моддаи мазкур ба шарте таъин карда мешавад, ки масъалаҳои ба ҳисоб гирифтани пардохтҳо ба фондҳои суғуртавии иҷтимоии давлатӣ бо кор таъминкарда, бо шартномаҳои дахлдори байналмилалии Ҷумҳурии Тоҷикистон ба танзим дароварда шуда бошанд.

Нигоҳдории маблағ аз кӯмакпули барои бекорӣ дар ҳолатҳои пешбинӣ намудаи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон амалӣ мегардад. ҳаҷми умумии нигоҳдории маблағ аз 50 фоизи кӯмакпулии барои бекорӣ гирифташаванда зиёд буда наметавонад.

Моддаи 28. Боздоштан ва қатъ намудани пардохти кӯмакпули барои бекорӣ

Пардохти кӯмакпули барои бекорӣ мумкин аст бо ҳатман огоҳ намудани шахси бекор қатъ гардад, боздошта шавад, ё андозаи он кам карда шавад.

Пардохти кӯмакпули барои бекорӣ дар ҳолатҳои зерин қатъ карда мешавад:

- дар асоси талаботи пешбининамудаи моддаи 3 Қонуни мазкур машғули кор эътироф гардидани шахрванд;

- ҳангоми бо роҳхати мақомоти ваколатдори давлатӣ дар соҳаи меҳнат ва шугли аҳоли бо пардохти стипендия гузаштан аз тайёрии касбӣ, тақмили ихтисос ва бозомӯзӣ;

- муддати тӯлонӣ (зиёда аз як моҳ) бе сабабҳои узрнок ҳозир нашудани шахси бекор ба мақомоти ваколатдори давлатӣ дар соҳаи меҳнат ва шугли аҳоли;

- хангоми кӯчидани шахси бекор ба ноҳия ё шаҳри дигар;
- ба охир расидани мӯҳлати таъиншудаи пардохти кӯмакпулӣ барои бекорӣ;
- бо роҳи фиреб гирифтани кӯмакпулӣ барои бекорӣ;
- хангоми бо **қарори** суд дар шакли маҳрум шудан аз озодӣ ё табобати маҷбурий ҷазо гирифтани шахси бекоре, ки кӯмакпулӣ мегирад;
- мувофиқи қонунгузории нафақаи Ҷумҳурии Тоҷикистон таъин намудани нафақа аз рӯи синну сол ва барои хизмати дарозмуддат;
- хангоми ҷалб намудан ба корҳои ҷамъиятӣ;
- **дар давраи бекорӣ аз ду пешниҳоди ҷойи кори ба ихтисос мувофиқ даст кашидан. (ҚҶТ аз 28.06.11с., №724)**

Пардохти кӯмакпулӣ барои бекорӣ мумкин аст ба мӯҳлати то се моҳ дар мавридҳои зерин боздошта шавад:

- ба азнавбақайдгирӣ омадани шахси бекор дар ҳолати мастӣ, ки *бар асари истеъмоли маишуруботи спиртӣ, воситаҳои нашъадор, моддаҳои психотропӣ ё моддаҳои дигари мадҳушкунанда* ба вучуд омада, бо ҳуҷҷатҳои дахлдор собит гаштааст; **(ҚҶТ аз 25.06.21 с., №1789)**

- ба кори муваққатӣ ё ба кори рӯзи ҳафтаи (кориаш) кӯтоҳ бе огоҳунии *мақомоти ваколатдори давлатӣ дар соҳаи меҳнат ва шугли аҳоли* машғул шудани шахси бекор; **(ҚҶТ аз 25.06.21 с., №1789)**

- аз ҷониби шахси бекор вайрон кардани шартҳои бақайдгирӣ ва аз навбақайдгирӣ ҳамчун шахси бекор. Боздоштани пардохти кӯмакпулӣ барои бекорӣ аз рӯзи ояндаи баъди маротибаи охирин барои аз нав бақайдгирӣ омадани шахси бекор амалӣ мегардад.

Давраи боздошта шудани пардохти кӯмакпулӣ барои бекорӣ ба давраи умумии додани кӯмакпулӣ барои бекорӣ ҳисоб карда шуда, ба собиқаи умумии меҳнатӣ дохил карда намешавад.

Кӯмакпулӣ барои бекорӣ дар давраҳои зерин дода намешавад:

- дар давоми корношоямии муваққатӣ, ки аз вақти муқаррарнамудаи пардохти кӯмакпулӣ барои бекорӣ зиёд давом ёбад;

- аз ҷои истиқомати доимӣ баромада рафтани шахси бекор бо сабаби таҳсил дар муассисаҳои таълимии касбии рӯзона;

- даъвати шахси бекор ба ҷамъомадҳои ҳарбӣ, ҷалб намудан ба ҷорабиниҳои бо хизмати ҳарбӣ ва иҷрои вазифаҳои давлатӣ вобаста буда.

Давраҳои дар қисми 5 ҳамин модда зикршуда ба давраи умумии пардохти кӯмакпулӣ барои бекорӣ дохил намешавад ва онро дароз менамоянд.

Дар мавридҳои зерин андозаи кӯмакпулӣ барои бекорӣ мумкин аст дар ҳаҷми 25 фоиз ба мӯҳлати то як моҳ кам карда шавад:

- бе сабаби узрнок ҳозир нашудан барои гуфтушунид бо корфармо дар бораи ба кор таъмин шудан дар мӯҳлати 2 ҳафта аз рӯзи бо роҳхати *мақомоти ваколатдори давлатӣ дар соҳаи меҳнат ва шугли аҳоли* фиристода (даъват) шудан; **(ҚҶТ аз 25.06.21., №1789)**

- бе сабаби узрнок барои гирифтани роҳхат ба кор (ба хондан) ба *мақомоти ваколатдори давлати дар соҳаи меҳнат ва шугли аҳоли* ҳозир нашудан. **(ҚҶТ аз 28.06.11с., №724)**

Моддаи 29. Андозаи стипендияе, ки ба шаҳрвандони бекор дар давраи тайёрии касбӣ, бозомӯзӣ ва такмили ихтисос дода мешавад

Дар давраи тайёрии касбӣ, бозомӯзӣ ва такмили ихтисоси шаҳрвандони бекор дар асоси роҳхати мақомоти давлатии шугли аҳоли дар давоми шаш моҳ дар ҳаҷми як нишондиҳанда барои ҳисобҳо ҳар моҳ стипендия пардохт карда мешавад. **(ҚҶТ аз 28.06.11с., №724)**

Моддаи 30. Суғурта хангоми бекор мондан

Шаҳрвандон дар ҳолати бекор мондан метавонанд бо ташкилотҳои суғуртаӣ шартномаи суғуртаи ихтиёрӣ банданд. Тартиб, марҳила ва шартҳои суғуртаро қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян менамояд.

БОБИ V МУҚАРРАРОТИ ХОТИМАВӢ

Моддаи 31. Мақомоте, ки назорати давлатиро ба амал мебароранд

Нazorати давлатии риоя шудани қонунгузорӣ дар бораи шугли аҳолиро маҷлисҳои вакилони халқ, мақомоти дахлдори давлатӣ, иттифоқҳои касаба ва мақоми ваколатдорнамудаи ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ба амал мебароранд.

Моддаи 32. ҳалли баҳсҳо ва ҷавобгарӣ барои вайрон кардани Қонуни мазкур

Баҳси корхона, муассисаҳо, ташкилотҳо ва дигар корфармоён оид ба масъалаҳои шуғл, аз ҷумла баҳсҳо бо мақомоти ваколатдори давлатӣ дар соҳаи меҳнат ва шуғли аҳоли, мувофиқи тартиби муқаррарнамудаи қонунгузорию Ҷумҳурии Тоҷикистон баррасӣ карда мешавад. **(ҚҶТ аз 25.06.21., №1789)**

Шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ барои вайрон кардани Қонуни мазкур тибқи қонунгузорию Ҷумҳурии Тоҷикистон ба ҷавобгарӣ кашида мешаванд.

Моддаи 33. Дар бораи беэътибор донистани Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон “Дар бораи шуғли аҳоли”

Бо сабаби қабули Қонуни мазкур Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 27 июни соли 1991 “Дар бораи шуғли аҳоли” (Ведомостҳои Шӯрои Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, соли 1991, №15, моддаи 268; соли 1994, №2, моддаи 40; Ахбори Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, соли 1996, №3, моддаи 48; соли 1998, №10, моддаи 119) беэътибор дониста шавад.

Моддаи 34. Тартиби мавриди амал қарор додани Қонуни мазкур

Қонуни мазкур пас аз интишори расмӣ мавриди амал қарор дода шавад.

Президенти
Ҷумҳурии Тоҷикистон
ш. Душанбе 1 августи соли 2003
№44

Э. РАҲМОНОВ